



רשומות

# הצעות חוק

14 בנובמבר 1995

2446

כ"א בחשון התשנ"ו

עמוד

228	הצעת חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם (תיקון), התשנ"ו-1995
228	הצעת חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 2), התשנ"ו-1995

**הצעת חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם (תיקון),  
התשנ"ו-1995**

- תיקון סעיף 27 .1. בסעיף 27 לחוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992<sup>1</sup>, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ג) הוראות סעיף 21(ב) ו-(ג) לא יחולו על מי שקיבל תגמול לפי ההסכם לפני תחילתו של חוק זה."
- תחילה .2. תחילתו של חוק זה ביום תחילתו של החוק העיקרי.

**ד ב ר י ה ס ב ר**

האמור בחוק שירות המדינה (גימלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970, ובחוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גימלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985.

(א) נכות, שמשתלם בשלה תגמול על פי חוק זה, לא תובא בחשבון לענין קצבת נכות לפי פרק 2 לחוק הביטוח.

רק מיעוט קטן מבין מי שהוכרו כאסירי ציון, זכאי לתגמול הן לפי החוק והן לפי חוק אחר, כגון: חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב], או חוק נכי רדיפות הנאצים, התשי"ז-1957.

בהוראות סעיף 21(ב) ו-(ג) לחוק, יש משום פגיעה באסירי ציון לעומת הכללים שחלו לגביהם על פי ההסדר שחל לפני קבלת החוק ולפיכך מוצע לבטל את תחולתם בכל הנוגע לאסירי ציון אשר קיבל תגמול לפי ההסכם, לפני תחילתו של החוק.

חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992 (להלן – החוק), בא לעגן את זכויותיהם לתגמולים של מי שהוכרו כאסירי ציון, ואשר עוגנו קודם לקבלת החוק, בהסכם בדבר תגמולים לאסירי ציון, לבני משפחותיהם ולבני משפחות הרוגי המלכות, שנחתם בין המוסד לביטוח לאומי לבין מדינת ישראל.

בסעיף 21(ב) ו-(ג) לחוק נקבע כי הזכאי לתגמול יבחר בין התגמול שהוא זכאי לו לפי החוק לבין תגמול שהוא זכאי לו לפי חוק אחר, וכי נכות שבשלה משתלם תגמול לפי החוק, לא תובא בחשבון לענין קצבת נכות, המשתלמת לפי פרק 2 לחוק הביטוח הלאומי.

וזו לשון סעיף 21(ב) ו-(ג):

21. (ב) הזכאי לתגמול לפי חוק זה ולפי חוק אחר שלפיו משתלם תגמול מאוצר המדינה – הברירה בידו לבחור באחד התגמולים; הוראה זו אינה גורעת מן

<sup>1</sup> ס"ח התשנ"ד, עמ' 205.

**הצעת חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 2), התשנ"ו-1995**

- הוספת סעיף 29 .1. אחרי סעיף 29 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988<sup>1</sup> (להלן – החוק העיקרי), יבוא:
- 29א. (א) בעל מונופולין לא ינצל את מעמדו בשוק לרעה באופן העלול להפחית את התחרות בעסקים או לפגוע בציבור.
- (ב) יראו בעל מונופולין כמנצל את מעמדו בשוק לרעה באופן העלול להפחית את התחרות בעסקים או לפגוע בציבור, בכל אחד מן המקרים האלה:

<sup>1</sup> ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התשנ"ד, עמ' 48.

- (1) קביעה של רמת מחירי קניה או מכירה בלתי הוגנים של הנכס או של השירות שבמונופולין;
- (2) צמצום או הגדלה של כמות הנכסים או היקף השירותים המוצעים על-ידי בעל מונופולין שלא במסגרת פעילות תחרותית הוגנת;
- (3) קביעת תנאי התקשרות שונים לעסקאות דומות אשר עשויים להעניק ללקוחות או לספקים מסוימים יתרון בלתי הוגן בלפי המתחרים בהם;
- (4) התנית ההתקשרות בדבר הנכס או השירות שבמונופולין בתנאים אשר מטבעם או בהתאם לתנאי מסחר מקובלים אינם נוגעים לנושא ההתקשרות.

הוראות סעיף קטן זה באות להוסיף על הוראות סעיף קטן (א)."

2. בסעיף 43 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א) -

(א) בפסקה (1), המילה "קיים" - תימחק;

(ב) בסופו יבוא:

"(5) בעל מונופולין ניצל מעמדו בשוק לרעה לפי הוראות סעיף 29א."

תיקון סעיף 43

(2) בסעיף קטן (ג), בסופו יבוא "חובת הראיה בפני בית הדין היא על העורר."

#### ד ב ר י ה ס ב ר

את מעמדו לבין היכולת המעשית לוורא שהרבר אכן לא יקרה. הכלים הקיימים היום בחוק אינם יעילים דיים כדי להתמודד עם אתגרי המשק, הן איכותיות והן כמותיות. החוק אף אינו מעניק למי שעלול להיפגע ממעשי בעל מונופולין זכות לפנות לבית המשפט בבקשה להפסקת מעשי בעל מונופולין.

מטרתו של סעיף 1 היא להסיר את האנומליה לפיה מונופולין, שהוא למעשה, ברבים מן המקרים, התוצאה שאותה מבקש המחוקק למנוע בפיקוחו על הסדרים כובלים ועל עיסקות מיוזג, כפוף מראש בחוק רק לאיסור סירוב בלתי סביר (סעיף 29) ובדיעבד כפוף להוראות בדבר הצעדים שיינקטו על ידי בית הדין. לכן, מומלץ לאמץ את שיעות הפיקוח על הגבלים עסקיים המקובלות במדינות אחרות (ובמיוחד בשינויים המחוייבים, את תכנית הפיקוח הקבועה בדיני הקהילה האירופית המשותפת, בסעיף 86 של אמנת רומא מ-1957), להגדיר באופן ברור וכללי את כפיפות בעל המונופולין להתנהגות מותרת.

סעיף 2 לפסקה (א1): סעיף 43(א) לחוק קובע לאמור:

"(1) הממונה רשאי לקבוע אם הסדר קיים, או הסדר שהצדדים מבקשים להגיע אליו, הינו הסדר כובל."

סעיף 1 פרק ד' לחוק ההגבלים העסקיים, התש"מ"ח-1988 (להלן - החוק), מסדיר את דרכי ההכרזה על קיומו של מונופולין ודרכי הפיקוח על התנהגות בעל המונופולין. פיקוח זה נשען על שני יסודות עיקריים: האחד, הטלת נטל ראשוני ומוחלט על בעל המונופולין שלא לסרב סירוב בלתי סביר לספק את הנכס או השירות שבמונופולין; האחר, הסדרת פעולות בעל המונופולין בידי בית הדין להגבלים עסקיים לפי כקשת הממונה על ההגבלים העסקיים או ארגון צרכנים. אכן, אינטרס הציבור מחייב ריסון ותיעול עוצמת בעל המונופולין; עמד על כך כב' הנשיא שמגר בע"א 568/89 מ. דיאמונט (1988) בע"מ נ' נשר מפעלי מלט ישראלים בע"מ, כרך 91(1), תשנ"א/תשנ"ב - 1991, כ"י.

"בכל מערכת כלכלית יש ומונופולין פלוני הוא חיוני לשם קיומו של גוף כלכלי המרכז בידי יכולת וכושף פעולה, היכול לתרום לכלכלת המדינה. אולם מניעת התחרות שהיא הפועל היוצא מקיומו של מונופולין בדרך זו, גוררת אחריה את הצורך בקיומו של פיקוח קפדני על פעילות המונופולין. מטרת הפיקוח היא מניעתה של פגיעה העלולה להיגרם מן השליטה הבלעדית בשוק."

הנסיין שנצבר בהפעלת החוק מלמד כי פעורה תהום בין הצורך לוודא שבעל מונופולין לא ינצל לרעה

הצעות חוק 2446, כ"א בחשון התשנ"ו, 14.11.1995

תיקון סעיף 47 3. בסעיף 47(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (4) יבוא:  
"4(א) ניצל מעמדו בשוק לרעה לפי הוראות סעיף 29א, ובלבד שהוכחה כוונתו להפחית את התחרות בעסקים או לפגוע בציבור."

הוספת סעיף 50א 4. אחרי סעיף 50 לחוק העיקרי יבוא:  
"צו לא תעשה 50א. לפי בקשת הממונה, רשאי בית המשפט המחוזי -  
(1) לצוות על כל אדם להימנע ממעשה שיש בו עבירה לפי חוק זה ולתת ערובה לכך;  
(2) לצוות על כל פעולה הדרושה למניעת עבירה כאמור."

#### דברי הסבר

מוצע להבהיר כי בהתאם להגיון החקיקתי של הוראת סעיף 43 מוסמך הממונה לקבוע גם כי הסדר שהתקיים בעבר ואשר הפעלתו הסתיימה הוא בגדר הסדר כובל.	סעיף 3 מוצע להוסיף את הפרת הוראת סעיף 29א המוצע לרשימת העבירות הפליליות על פי החוק.
לפסקה (1)(ב): מוצע לתקן את סמכויות הממונה לפי סעיף 43 לנוכח הוספת סעיף 29א, ולהסמיכו לקבוע אם בעל מונופולין ניצל את מעמדו לרעה.	סעיף 4 מוצע לתת לממונה מכשיר המאפשר הגנה על הציבור מפני מעשים בלתי חוקיים של מונופולין, מכשיר זהה הוענק לממונה על הגנת הצרכן בסעיף 30 של חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981.
לפסקה (2): מוצע להבהיר כי בשים לב לכך שההליך לפי סעיף 43(ג) הוא הליך ערעורי, נטל הבאת הראיות הוא על העורר החולק על קביעת הממונה.	הסעיף המוצע יאפשר לממונה לבקש מבית המשפט המחוזי להוציא צו מניעה זמני כנגד המונופולין להימנע מעבירה לפי החוק, לרבות הפרת הוראות סעיף 29א המוצע.